

Socialdepartementet

Yttrande över remiss av delbetänkande (SOU 2025:48) Stärkt pandemiberedskap

Er beteckning: S2025/00922

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag.

Länsstyrelsen tycker att det är positivt att det tas fram en strategi och att den innehåller en förväntan på framtagande av beredskapsplaner och övning.

Länsstyrelsen anser att författningsförslagen i utredningen är väl underbyggda och tydligt formulerade.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att utses som ansvarig tillsynsmyndighet vid en eventuell framtida pandemi.

Länsstyrelsen anser att dess roll vid en eventuell pandemi kan förtydligas, särskilt vad gäller ansvaret för regional samverkan och framtagande av lägesbilder.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att medel tillförs för att arbetet enligt förslaget ska fungera.

Länsstyrelsen tycker att det är positivt att kommunikation, information och samverkan nämns som viktiga komponenter för en effektiv pandemihantering och ser gärna att delar inom dessa områden förtydligas.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen anser att författningsförslagen är väl underbyggda och tydligt formulerade. Många av de tänkbara åtgärder som föreslås känns igen från pandemin och Länsstyrelsen anser att dessa fungerade väl, trots att det var en del som inte hade prövats tidigare.

Länsstyrelsen anser att kommunikation till allmänheten är en mycket viktig del i att skapa god följsamhet till åtgärder som bidrar till minskad smittspridning. Länsstyrelsen önskar att det är tydliggjort vem som äger den övergripande ansvaret kring kommunikationen till allmänheten.

Länsstyrelsen anser att dess roll vid en eventuell pandemi kan lyftas mer och tydligare. Utöver tilltänkt tillsynsansvar är länsstyrelserna ansvariga bland annat för att sammanställa lägesbilder och att samordna verksamheter mellan olika aktörer inom länet, vilka är viktiga delar i hantering av en kris. Länsstyrelsen har idag en väl fungerande regional samverkan. Länsstyrelsen anser att det är av stor vikt att ta hänsyn till olika lokala och regionala förutsättningar när lagar och föreskrifter upprättas. Det är viktigt att det samarbete som redan finns på plats och fungerar inte hämmas. Länsstyrelsen tycker att det är viktigt att upparbetade samverkansstrukturer som är tänkta att fungera vid en kris så som en pandemi redan används i normalläge och att det behöver säkerställas att övningar inför en kris genomförs inom dessa.

Länsstyrelsen önskar att det förtydligas hur en övergripande översyn av framtagna epidemi- och pandemiplaner ska ske. Det bör även förtydligas hur arbetet med att stämma av planer inom olika områden som påverkar varandra ska ske. Länsstyrelsen anser att det kan förtydligas att regionernas epidemi- och pandemiplaner ska tas fram i samverkan med andra aktörer och deras respektive planer.

Länsstyrelsen vill framföra att det kan vara svårt att upprätthålla lägesbilder gällande smittspridning under en pågående pandemi om det beslutas om undantag från att söka läkare och behandlande läkares skyldighet att smittspåra. Det har betydelse när under en pandemifas ett sådant beslut fattas.

9.15 Tillsyn och befogenheter

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att Länsstyrelsen utövar tillsyn över att lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, samt de beslut i enskilda fall som fattas med stöd av lagen följs.

Länsstyrelsen är en myndighet med mycket erfarenhet och stor vana av att utföra tillsyn. Erfarenheter från covid-19-pandemin visar att Länsstyrelsens tillsyn fungerade väl. Länsstyrelsen använde sig mycket av information och rådgivning i sin tillsyn, då erfarenhet visat att det är ett effektivt sätt att få verksamheter att förstå

lagstiftningen och vilja följa den. Länsstyrelsen har god kännedom om länet och goda förutsättningar att på kort tid ställa om för att vid en eventuell pandemi ta på sig nya uppgifter.

9.15.2 Nationell tillsynsvägledning och tillsynssamordning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att Folkhälsomyndigheten ska ge nationell tillsynsvägledning och att Länsstyrelsen i Dalarnas län ska samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete. Erfarenheter från tillsynen vid covid-19-pandemin visar att det var ett väl fungerande och effektivt system.

10.5.5 En välfungerande samverkan är central för både pandemiberedskap och pandemihantering

Länsstyrelsen är positiv till att utredningen ser vikten av en välfungerande samverkan under en pågående pandemi och att det förutsätter att det finns en etablerad och utvecklad samverkan i ett normalläge, dvs. under en interpandemisk fas. Länsstyrelsen har en stor och betydande roll inom regional samverkan och anser att det ansvaret kan förtydligas.

10.10.1 Uppdrag att kartlägga oklara ansvarsförhållanden

Länsstyrelsen är positiv till utredningens förslag att ett antal myndigheter, däribland de civilområdesansvariga länsstyrelserna, får i uppdrag via regleringsbrev att se över regelverk och arbetssätt så att oklara ansvarsförhållanden förebyggs i fråga av hantering av en pandemi.

Länsstyrelsens vill i det sammanhanget understryka värdet av att ha en genomtänkt strategi och en tydlig ansvarsfördelning för hur information om ändringar i lagstiftning, råd och rekommendationer snabbt ska nå ut till ansvariga tillsynsmyndigheter. Det är en förutsättning för att tillsynsmyndigheterna ska kunna agera och förmedla vidare information till allmänheten och bedriva ett effektivt tillsynsarbete.

14.4 Ekonomiska konsekvenser av utredningens förslag

Länsstyrelsen är positiv till att det föreslås att länsstyrelserna bör tillföras medel för att upprätthålla beredskap för sitt tillsynsansvar. Behovet bedöms enligt utredningen motsvara en halv årsarbetskraft per länsstyrelse. Emellertid framgår det i förslaget att det *"...bör dock övervägas om tillsynsansvaret för samtliga eller vissa länsstyrelser helt eller delvis kan finansieras inom respektive myndighets befintliga ekonomiska ram."* Länsstyrelsen anser inte att det finns utrymme att avsätta en halv årsarbetskraft till detta inom befintlig ram utan anser det viktigt att medel tillförs om beredskapen ska kunna upprätthållas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Brittis Benzler med enhetschef Johanna Hedén som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsråd Johan Löwenadler Davidsson och avdelningschef Nina Elmsjö medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.